

УДК 334.722.8

МАКОВОЗ Оксана Сергіївна, доцент кафедри економіки та фінансів факультету права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук

РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В БЕЗПЕЦІ БАНКУ

Сучасні умови господарювання, які пов'язані зі світовою економічною кризою, виводять на перший план питання безпеки банківської діяльності в Україні. Банки відіграють ключову роль в забезпеченні економічної безпеки держави, забезпечуючи проведення грошових розрахунків і платежів між суб'єктами господарювання, їх кредитування, інвестування та фінансування. Банк – юридична особа, створена в відповідній організаційно-правовій формі і має виключне право на здійснення в установленому законодавством порядку діяльності від свого імені щодо залучення коштів на вклади (депозити), розміщення зазначених коштів від свого імені і за свій рахунок на умовах повернення, терміновості і платності, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних і юридичних осіб. Найбільш типовою та прийнятною організаційно-правовою формою для банку є корпоративна. Корпоративна форма господарювання виникає, перш за все, для того, щоб концентрувати розрізнені капітали з метою більш продуктивного застосування. При реалізації стратегії розвитку банк ставить своєю метою досягнення найвищих стандартів у корпоративному управлінні. Корпоративне управління у банку – це система відносин між акціонерами банку, членами органів управління та контролю банку, клієнтами, контрагентами, органами всіх гілок державної влади. Модель корпоративного управління банку базується на ефективній співпраці між органами управління банку та його акціонерами, а також всіма зацікавленими особами (стейкхолдерами).

Прискорення процесів глобалізації фінансових ринків і лібералізація ринків капіталу безумовно вимагають дослідження ролі корпоративного управління в безпеці банку. Під безпекою банку розуміють – захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва банку від зовнішніх і внутрішніх загроз; стан його зовнішнього та внутрішнього середовища; один з основних елементів банківського менеджменту; організація заходів із запобігання можливим загрозам його діяльності.

В умовах динамічно мінливого ринку банківських послуг і загострення боротьби за клієнтів для банків актуалізуються процеси визначення чіткої стратегії свого розвитку і досягнення певних цілей. Управління системою забезпечення безпеки сучасного банку пов'язане з необхідністю аналітичної обробки в стислі терміни великого обсягу різнопланової інформації, вилучення з неї необхідних даних, їх правильної оцінки та прийняття за

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ:

*Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Актуальні питання безпеки фінансової системи держави»,
м. Харків, 21 лютого 2014 року*

результатами їх аналізу обґрунтованих і своєчасних рішень. Очевидно, що існує тісний зв'язок між корпоративним управлінням та безпекою банку.

Основними завданнями безпеки банку є інформаційне забезпечення банківських угод, забезпечення безпеки банківських операцій, захист банківської таємниці та нематеріальних активів, кадрова безпека, забезпечення особистої охорони керівництва і персоналу банку. Взаємозалежність корпоративного управління та безпеки банку включає в себе безліч понять, регламентів і систем: режим захисту комерційної таємниці, внутрішня робота з співробітниками з метою запобігання негативних явищ, бізнес розвідка і економічна безпека, інформаційно-аналітична робота в інтересах безпеки, технічний та фізичний захист майна та співробітників. Зазначене вище далеко не повний перелік напрямів роботи в забезпеченні безпеки крупного комерційного підприємства. Банки обирають свої пріоритети в розвитку вищевказаних напрямків забезпечення безпеки, це залежить від оцінки ступеня загроз, який в свою чергу залежить від виду і масштабу діяльності компанії. Як правило, оцінку загроз проводить або керівник, або начальник служби безпеки, або незалежний аудитор в галузі безпеки. Оцінка загроз постійно корегується в процесі розвитку банку.

Корпоративне управління у банку здійснюється відповідно до чинного законодавства України, зокрема з положеннями Цивільного та Господарського кодексів України, законів України «Про банки і банківську діяльність», «Про акціонерні товариства», іншими законами та нормативно-правовими актами Національного банку України, державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, відповідно до положень, затверджених рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.12.2003 р. № 571, Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України, які схвалено постановою Правління Національного банку України від 28.03.2007 р. № 98. Українські банки проголошують добровільне запровадження у власній діяльності високих стандартів корпоративного управління та беруть на себе зобов'язання послідовно дотримуватися власних Кодексів (принципів) корпоративного управління. Дотримання принципів, задекларованих в зазначеному Кодексі, є обов'язковим для всіх акціонерів банку, його органів управління та контролю, працівників банку. Також названі принципи, для побудови ефективної та прозорої системи корпоративного управління, запроваджуються шляхом викладання відповідних положень в Статуту Банку та його внутрішніх положеннях. При цьому необхідно керівництву банку враховувати та активно запроваджувати вимоги та принципи кращої міжнародної практики корпоративного управління.

Корпоративне управління в банку складається з трьох основних елементів:

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ:

*Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Актуальні питання безпеки фінансової системи держави»,
м. Харків, 21 лютого 2014 року*

- етичних основ діяльності Банку, що полягають у дотриманні інтересів акціонерів;
- досягнення довгострокових стратегічних завдань;
- дотримання всіх юридичних і нормативних вимог, щодо діяльності банку.

Корпоративне управління служить інструментом безпеки банку щодо розробки більш чітких принципів взаємовідносин між менеджментом та акціонерів, що в свою чергу забезпечує ефективність діяльності банку та захист інтересів стейкхолдерів.

Безумовно, в першу чергу цією проблемою опікуються власники банку, його акціонери, що турбуються про розвиток свого бізнесу і несуть за нього матеріальну, моральну і соціальну відповідальність, якщо, звичайно, банку первісно не відведена роль кримінальної організації.

Власники банку повинні мати бездоганну ділову репутацію та задовільний фінансовий стан. Формування корпоративної культури розглядається Базельським комітетом як найважливіший аспект належного корпоративного управління в кредитній організації.

У забезпеченні адекватних принципів корпоративного управління та в безпеці банку зацікавлені також і клієнти, що складаються з постійних і нових юридичних осіб, а також з аналогічних частин фізичних осіб, які є вкладниками, позичальниками кредитів і користувачами будь-яких банківських послуг. Особливе місце займає моніторинг контрагентів (конкурентів) – завдання, яке намагаються вирішувати майже всі суб'єкти ринку: і державні органи, і банки, і комерційні організації, і фізичні особи. Визначення фінансової стійкості банків дозволяє проводити ефективну клієнтську політику, спрямовану на перехід клієнтів від банків-конкурентів, у випадку якщо у конкурента з'являються ознаки нестабільності. Одночасно з моніторингом контрагентів, менеджменту корисно проводити моніторинг показників власного банку для визначення тенденцій і прийняття відповідних заходів завчасно.

Роль корпоративного управління в безпеці банку полягає перш за все у розробці системи ефективної взаємодії акціонерів, менеджменту, клієнтів (вкладників), інших учасників корпоративних і банківських відносин, а також повинна бути спрямована на заохочення активного і постійного співробітництва між ними. Політика прозорості банку та ефективна система інформування забезпечують своєчасне та достовірне розкриття інформації з усіх важливих питань діяльності банку, що сприяє конструктивному діалогу між стейкхолдерами. Узгодження системи корпоративного управління з принципами безпеки в українських банках надасть можливість до покращення його фінансового стану (якісніше управління активами, прибутком банку, зниження ступеня ризику через підвищення якості контролю тощо), відносин з різними групами стейкхолдерів (за рахунок

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ:

*Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Актуальні питання безпеки фінансової системи держави»,
м. Харків, 21 лютого 2014 року*

покращення рівня інформованості та чіткої системи прийняття та контролю за реалізацією стратегічних рішень банку). Зазначене в кінцевому результаті позитивно впливатиме на економічний розвиток та інвестиційну привабливість держави.

Сьогодні банки реалізують ті заходи, які відповідають їх можливостям, особистому сприйняттю керівників і до яких готовий персонал, а відсутність загальної методики обліку факторів, що визначають безпеку банківської діяльності, що призводить до ігнорування її у практичній діяльності.

Для забезпечення безпеки банківської діяльності в Україні вважаємо за доцільне Національному банку України розробити науково обґрунтовані концепцію та механізм забезпечення безпеки банку, методику оцінки корпоративного управління банку, що в подальшому надасть можливість здійснювати як внутрішній, та і зовнішній контроль з боку сейкхолдерів. Також серед основних напрямів діяльності держави в даній сфері має стати створення збалансованої правової основи, яка б забезпечила ефективне формування і функціонування, а також правоохоронного механізму щодо захисту від впливу кримінальних процесів на банківську діяльність.

Одержано 21.01.2014